

A KRIPTOESZKÖZÖK PIACAIRÓL SZÓLÓ RENDELET (MiCA)

A Kormány a [T/7727.](#) számon törvényjavaslata kapcsán az Infojegyzet a kriptoeszközök piacairól szóló 2023/1114. (MiCA) rendelet főbb rendelkezéseit mutatja be.

- **Blokklánc technológia/ megosztott főkönyvi technológia (distributed ledger technology, DLT):** Egy megosztott, az összes szereplő számára nyilvános főkönyvként működik, amely rögzíti az összes bitcoin-tranzakciót, transzparens módon. A blokklánc egy folyamatosan növekvő, a tranzakciókat tartalmazó adatblokkokból álló lista, amelyben az egyes blokkokat a hamisítást és módosítást kizáró módon kötik össze (Bugár–Somogyvári 2020).
- A kriptovaluták két fő csoportját a saját blokklánccal rendelkező digitális pénzek (digital coin), és a már meglévő blokkláncra épített tokenek alkotják. A digitális pénzek két része a Bitcoin, ami máig a legjelentősebb kriptovaluta, és azok az alternatív kriptovaluták, az altcoinok, amelyek vagy a Bitcoin lezármazottai, vagy teljesen új blokklánc-algoritmusra épülnek (Bugár–Somogyvári 2020).
- A tokeneknek nincs külön blokkláncuk. Olyan platformokat használnak (például a saját altcoinra, az Etherre épülő Ethereum), amelyek lehetővé teszik, hogy a platformok saját blokkláncukra épülő applikációkkal (DApp) hozzanak létre másodlagos, digitális „kriptopénz-helyettesítő” eszközöket (Bugár–Somogyvári 2020).

A 2008-ban felvázolt, **blokklánc- (blockchain) technológián** alapuló fizetési rendszer (Nakamoto [2008](#)) válasz volt a 2008-as gazdasági világválságra. A célja az volt, hogy a pénzügyi és kereskedelmi tranzakciókból kiszorítsa a bankokat és a pénzügyi közvetítőket a beléjük vetett bizalom hiánya miatt (Dornfeld [2021](#)). A kriptoeszközök működésének alapjául szolgáló **kriptográfiai eljárásban** a felek közvetlenül lépnek egymással kapcsolatba. Ez a decentralizált működés ugyan költségek szempontjából előnyösebb, azonban a tranzakciók kikerülnek az állami ellenőrzés alól és felvethetnek monetáris szabályozási, pénzmosási, pénzügyi fogyasztóvédelmi és adózási problémákat (Veres 2023).

2024. januárjában több mint 9000 féle kriptoeszközt jegyeztek (Statista [2024. január](#)). A kriptoeszközök egy része **pénz funkciót** tölt be (pl. Bitcoin, Stablecoin), más részük **infrastruktúrát** biztosító eszköz (pl. Ethereum), vagy **szolgáltatást** nyújtó eszköz (pl. Augur). 2022-ben a kriptoeszközökkel elkövetett **illegális tranzakciók forgalma globálisan 39,6 milliárd dollár** volt, ami 2023-ban a jelenlegi adatok alapján 24,2 milliárd dollárra esett vissza. Ennek pontos összege bizonyosan nőni fog azáltal, ha több tiltott címet azonosítanak. A kriptoeszközzel elkövetett csalások aránya világviszonylatban 2022-ben 0,42 százalék, 2023-ban a jelenlegi információk alapján 0,34 százalék volt. A kriptoeszköz alapú bűnözések több, mint felét az utóbbi két évben a Stablecoinban, negyedét a Bitcoinban követik el, utánuk következik az Ethereum és az Altcoin. A tiltott kriptovaluta-tevékenység bizonyos formái, mint például a kiberbűnözés, a darknet piaci értékesítés, vagy a zsarolóprogramok, még mindig túlnyomórészt Bitcoinban történnek ([Chainalysis 2024. január 18.](#)).

A MiCA RENDELET FŐBB ÚJÍTÁSAI

A fenti szempontokat is figyelembe véve, illetve a kriptoeszköz-piac átláthatósága és a bizalom növelése céljából az Európai Tanács 2023. május 31-én elfogadta a **kriptoeszközök piacairól (Markets in Crypto-Assets, MiCA) szóló rendeletet** ([\(EU\)2023/1114.](#)).

Egyes kriptoeszközök a [2014/65/EU](#) európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében uniós szabályozás alá esnek és meghatározott pénzügyi eszköznek minősülnek. Az ilyen kriptoeszközök kibocsátóira és az ilyen kriptoeszközökhöz kapcsolódó tevékenységeket folytató vállalkozásokra alkalmazandó az uniós jogszabályok teljes köre.

Léteznek azonban egyéb kriptoeszközök, melyek nem tartoznak az irányelv szabályozása alá. A **szabályozatlan kriptoeszközök** számos kereskedelmi és biztonsági kockázatot hordoznak. A kriptoeszköz-kereskedési platformok működtetésére, a kriptoeszközök pénzre vagy más kriptoeszközökre történő átváltására, illetve a kriptoeszközök ügyfelek számára történő letétkezelésére és nyilvántartására jelenleg nincsen átfogó uniós szabályozási keret, a pénzmosás elleni küzdelemre vonatkozó szabályokon kívül (a pénzmosás és a kriptoeszközök összefüggéseiről röviden az [2023/38 számú](#) Infojegyzetünkben írtunk). A MiCA tanácsi rendelet lefedi az eddig szabályozatlan kriptoeszközökhöz kapcsolódó szolgáltatások körét is. Szabályozás hiányában ezen kriptoeszközök birtokosainak, illetve az ezekkel való kereskedés piaci integritásának kockázata nőhet. További következmény a kriptoeszköz felhasználók bizalmatlanná válása, ami gátolja az innovatív digitális szolgáltatások és az alternatív készpénz-helyettesítő fizetési eszközök piacának kialakulását vagy fejlődését.

A kriptoeszközök fajtái

A rendelet értelmében a kriptoeszköz értékek vagy jogok digitális megjelenítője, amely megosztott főkönyvi technológia vagy hasonló technológia alkalmazásával elektronikusan átruházható és tárolható. A legnépszerűbb kriptoeszköz a [Bitcoin](#), ami a teljes kriptopiac több mint 60 százalékát teszi ki (Hám et al. 2021).

A MiCA a kriptoeszközöket **három típusba** sorolja, melynek alapja, hogy a kriptoeszközök más eszközökhöz való rögzítéssel törekednek-e értékük stabilizálására. Mindháromra eltérő követelmények vonatkoznak az általuk jelentett kockázatoktól függően:

- Az **elektronikuspénz-tokenek** (*e-money token*) egy hivatalos pénznemhez kötve törekednek értékük stabilizálására; az érmék és bankjegyek elektronikus helyettesítői és valószínűleg fizetésre szolgálnak.
- Az **eszközalapú tokenek** (*asset-referenced token*) értéküket más értékhez (lehet hivatalos pénznem is) vagy joghoz, vagy

ezek kombinációjához kötve stabilizálja. Az elektronikuspénz tokenek és az eszközalapú tokenek kibocsátói az Unióban letelepedett jogi személyek lehetnek.

- A harmadik kategóriába a fenti két kategórián kívül eső, **egyéb kriptoeszközök** tartoznak. Ilyenek például a felhasználói tokenek.

Az elektronikus pénz ([2009/110/EK](#) irányelv) és a hivatalos pénznemhez rögzített kriptoeszközök közötti eltérés, hogy az előbbi bármikor névértéken visszaváltható a birtokolt elektronikus pénz monetáris értékére, az utóbbi esetében a birtokosaik nem rendelkeznek követeléssel a kibocsátókkal szemben, vagy ennek összege a kriptoeszközök alapjául szolgáló pénznemben nem egyezik a névértékkel. Ez a tény kedvezőtlen és egyenlőtlen piaci helyzetet teremthet a kriptoeszköz birtokosra nézve és nem védi őket megfelelően. A rendelet ezért számos előírást és kötelezettséget tartalmaz eszközalapú tokenek és az elektronikuspénz-tokenek kibocsátóira (a kriptoeszközök létrehozását irányító és ellenőrző szervezetekre) vonatkozóan. Ilyen előírás, hogy az elektronikuspénz-token kibocsátók biztosítsák az ilyen tokenek birtokosai számára a tokenek névértéken történő, a tokenek alapjául szolgáló pénznemre való visszaváltásra vonatkozó jogukat.

Kibocsátók és szolgáltatók

A MiCA bevezeti a kriptoeszköz-kibocsátó és a kriptoeszköz-szolgáltató kategóriáját.

A **kriptoeszköz-kibocsátó** olyan természetes vagy jogi személy vagy más vállalkozás, aki vagy amely kriptoeszközöket bocsát ki. A kriptoeszköz-kibocsátó köteles kibocsátani egy ún. **kriptoeszköz-alapdokumentumot** (*crypto-asset white paper*), mely főként a befektetők védelmét szolgálja. Az alapdokumentumnak tartalmaznia kell többek között információkat az ajánlattevőről/kibocsátóról/kereskedési platform üzemeltetőjéről, a projekt részletes leírását, a kriptoeszközökhöz kapcsolódó jogokat és kötelezettségeket, az alapul szolgáló technológiára vonatkozó információkat és a lehetséges kockázatok leírását. Az alapdokumentumnak tartalmaznia kell egy rövid, könyv-

nyen érthető összefoglalót, mely tartalmazza a kulcsfontosságú információkat.

A **kriptoeszköz-szolgáltató** olyan jogi személy, amely a rendelet 3. cikk 16. pontjában meghatározott kriptoeszköz-szolgáltatást nyújt. A szolgáltatók számára kötelező lesz bizonyos adatokat szolgáltatni az általuk lebonyolított kriptoeszköz-átutalások kezdeményezőjéről és kedvezményezettjéről, ami által **visszakövethetővé válnak a kriptoeszköz-átutalások**. A rendelet szándéka szerint a szabályozással nő a felhasználói és vállalkozási bizalom, ami kedvezően hat a digitális innovációra és az új finanszírozási formákra is.

Felügyelet

A MiCA rendelet előírja a tagállamoknak, hogy jelöljék ki az illetékes hatóságokat, amelyek felelősek a rendeletben előírt feladatok és kötelezettségek végrehajtásáért. Az illetékes hatóságokról a tagállamok értesítik az **Európai Bankhatóságot** (European Banking Authority, [EBA](#)) és az **Európai Értékpapír-piaci Hatóságot** (European Securities and Markets Authority, [ESMA](#)). Mindkét hatóság a Pénzügyi Felügyeleték Európai Rendszerének (PFER) része.

Az **EBA** független uniós hatóság, mely hozzájárul az uniós bankok egységes, standard szabályrendszerének, az egységes szabálykönyvnek a kidolgozásához. Az EBA elszámolással tartozik az Európai Parlamentnek, az Európai Unió Tanácsának és az Európai Bizottságnak. Az átláthatóság, a piaci fegyelem és a pénzügyi stabilitás javulása érdekében központilag nyilvánosságra hozza az uniós bankokkal kapcsolatos felügyeleti adatokat. Jelen Infojegyzet témája szempontjából kiemelendő feladatai közé sorolható a **pénzügyi termékek és szolgáltatások uniós piacának átlátható, egyértelmű és tisztességes működésének** előmozdítása. A MiCA rendelet értelmében az EBA iránymutatást ad ki azon kockázati tényezőkről, amelyeket a kriptoeszköz-szolgáltatóknak figyelembe kell venniük, amikor üzleti kapcsolatot létesítenek vagy kriptoeszközökkel kapcsolatos ügyleteket hajtanak végre, illetve tisztázza az átvilágítás körülményeit pénzmossással és a terrorizmus finanszírozásával

összefüggő magas kockázati tényezők esetén. Ennek megfelelően az EBA pénzmossással és a terrorizmus finanszírozásával összefüggő **kockázati tényezőkről szóló Iránymutatását** 2024. januárjában kiterjesztette a kriptoeszköz-szolgáltatókra is ([EBA/GL/2024/01](#)). Ennek célja, hogy segítsék a kriptoeszköz-szolgáltatókat a pénzmossással és a terrorizmus finanszírozásával összefüggő kockázatok azonosításában ([EBA Sajtóközlemény 2024. január 16.](#)).

Az **ESMA** az EU decentralizált ügynökségként segíti elő a befektetők védelmének javítását, illetve a pénzügyi piacok stabilitását és rendezett működésének előmozdítását. Tagjai az egyes tagállamok értékpapírpiacon felelős nemzeti hatóságai. A **kriptoeszközök piacainak szabályozására vonatkozóan konzultációs csomagokat** tesz közzé. [Első](#) és [második](#) konzultációs csomagjainak végleges jelentései már elérhetőek, a harmadik csomagra 2024. április 29-éig várják a visszajelzéseket ([ESMA sajtóközlemény 2024. január 29.](#)). A kapott visszajelzések alapján az ESMA technikai standardtervezeteket nyújt be jóváhagyásra a Bizottságnak.

INNOVÁCIÓ

A MiCA hangsúlyozza, hogy az Uniónak politikai érdeke az **innovatív technológiák fejlesztése és elterjedésük előmozdítása**, beleértve a megosztott főkönyvi technológia, és ezen belül a blokklánc-technológia elterjedését. Az új üzleti tevékenységi típusok és modellek a kriptoeszköz-ágazattal együtt vélhetően gazdasági növekedéshez és az uniós polgárok számára új foglalkoztatási lehetőségekhez fognak vezetni. A kriptoeszközök területén elfogadott jogalkotási aktusoknak hozzá kell járulniuk ezen előnyök és lehetőségek megvalósulásához.

Magának a kripto iparágnak is érdeke a szabályozott környezet a piaci integritás biztosítása, és ezáltal a befektetői bizalom erősítése érdekében ([Reuters 2022. február 7.](#) [Fintechzone 2023. július 28.](#)). A bizalom erősödésével a

tendencia azt mutatja, hogy egyre több hagyományos pénzügyi szereplő lép be a kriptovalutapiacra (Világgazdaság [2023. november 17.](#), [Fintechzone 2024. január 22.](#)), illetve hogy egyre több területen alkalmazzák a blokklánc technológiát. Példaként említhető az egészségügy, ahol a titkosítási mechanizmus lehetővé teszi digitális információk biztonságos egymás közötti megosztását (Kucséber–Sági [2022](#)).

Vezető elemzők a Bitcoin számos lehetséges gazdasági előnyét sorakoztatják fel (Ambolis [2024. február 7.](#)), ennek ellenére egyelőre sok országban bizalmatlanság övezi. A [Binance](#), a világ legnagyobb kriptotőzsde platformja és az Opinio piackutató cég 2022. decemberében készült reprezentatív felméréséből például az

derül ki, hogy magyarok 86 százaléka még sosem használt kriptovalutát. Az okot főként abban jelölik meg, hogy nem elég biztonságos (Hegedűs [2023. január 12.](#)).

Az EU átlagot tekintve Magyarország az ötödik helyen szerepel azon a listán, ahol a lakosság számához viszonyítva a kriptovaluta a legkevésbé kedvelt befektetési eszköz (8 százalék). Szlovéniában fektetnek be legtöbben kriptovalutába (a lakosság 18 százaléka), majdnem ugyanannyian, mint a hagyományos eszközökbe (World Economic Forum [2023. március 9.](#)). A kérdést, hogy a MiCA rendelet hatására erősödik-e a lakossági bizalom, a jövőben készülő felmérések fogják megválaszolni.

Források:

- A kriptoeszközök piacairól szóló rendelet ([\(EU\)2023/1114](#)).
- Bugár Gyöngyi – Somogyvári Márta (2020): Bitcoin: digitális szemfényvesztés, vagy a jövő valutája? [Hitelintézeti Szemle, 19. évfolyam 1. szám](#).
- Dornfeld László (2021): A kriptovaluták és az e-bizalom kapcsolata. [Magyar Rendészet 2021/4. 211–227.](#)
- Hám Balázs et al. (2021): Pénzügyi vadnyugat - kriptopénzek és a pénzmosás kapcsolata. In: Dr. Bujtár Zsolt et al. (szerk.): Kriptoeszközök világa a jog és a gazdaság szemszögéből. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar. 197–229.
- Kucséber László Zoltán – Sági Judit (2022): Blokklánc alapú technológiai újítások az egészségügyben. In: Széles et al. (szerk.): A kriptovaluták szerepe a fenntartható gazdaságban. Sopron: Soproni Egyetemi Kiadó. 461–469.
- Nagy Zoltán (2019): A kriptopénzek helye és szerepe a pénzügyi rendszerben. [Magyar Jogi Szemle, 2019/2. 5–14.](#)
- Satoshi Nakamoto: Bitcoin: [A Peer-to-Peer Electronic Cash System](#). 2008.
- Veres Zoltán (2023): Szempontok a kriptopénzek fogalmának és természetének megértéséhez. Új Magyar Közigazgatás 16. évf. 1. sz. 19–26.